

וְלִילִי, וְלֹא יִתְעַדִּי מִנֶּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִי אַעְדִּי מִיַּיִתָּה אֹרִייתָא, אוֹ אֶתְפָּרֶשׁ מִנֶּה, כְּאֵלּוּ אֶתְפָּרֶשׁ מִן חַיִּי.

תָּא חַיִּי, עֵיטָא דְבַר נָשׁ כִּד אִיהוּ סָלִיק בְּלִילִיא עַל עֲרִסְיָה, בְּעֵי לְקַבְּלָא עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּתָא דְלֵעִילָא, בְּלִבָּא שְׁלִים. וְלֹאֲקֻדְמִי לְמִימְסַר גְּבִיָּה פְּקֻדוֹנָא דְנַפְשִׁיהָ. וְהָא אֹקְמוּתָהּ, בְּגִין דְּכָל עֲלָמָא טַעְמִין טַעְמָא דְמוֹתָא, דְּהָא אִילָנָא דְמוֹתָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא, וְכָל רוּחֵי דְבְנֵי נְשָׂא נְפֻקִין, וְסֻלְקִין וְאֶתְטַמְרִין (ס"א וְאֶתְמַסְרִין) גְּבִיָּה. וּבְגִין דְּאֵינוּן בְּפְקֻדוֹנָא, כְּלָהוּ תֵיבִין לְאַתְרֵיהוּ.

תָּא חַיִּי, כִּד אֶתְעַר רוּחַ צְפוֹן בְּפִלְגוֹת לִילִיא, וְכְרוּזָא נְפִיק. וְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא אֶתִּי לְגַבְתָּא דְעֵדֶן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, כִּדִּין מִתְכַּוְּנִי (נ"א)

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

מִשׁוּם שֶׁכָּל הָעוֹלָם מוֹעֲמִים טַעַם הַמּוֹת, שְׁהָרֵי עֵץ הַמּוֹת שְׂרׁוּי בְּעוֹלָם, וְכָל רוּחוֹת בְּנֵי אָדָם יוֹצְאוֹת וְעוֹלוֹת וּמִתְחַבְּאוֹת (וּבְמִסְרָה) אֶעְלֹ. וּמִשׁוּם שֶׁהֵן בְּפְקֻדוֹן, כְּלָן שְׂבוֹת לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶן.

כֹּא וְרֵאָה, בְּשִׁמְתְּעוֹרְרַת רוּחַ צְפוֹן בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה, וְכְרוּז יוֹצֵא, וְהַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּא לְגַן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע

יוֹמָם וְלַיְלָה וְלֹא יִזוּז מִמֶּנָּה, זֶהוּ שְׂכַתוֹב (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִם מִזִּין מִמֶּנּוּ אֶת הַתּוֹרָה אוֹ נִפְרַד מִמֶּנָּה, כְּאֵלּוּ נִפְרַד מִן הַחַיִּים.

כֹּא וְרֵאָה, עֲצָה שֶׁל הָאָדָם, בְּשִׁהוּא בְּלִילָה עַל מַטְתּוֹ, צְרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שֶׁל מַעְלָה בְּלִב שְׁלָם, וְלְהַקְדִּים לְמִסַּר אֵלָיו פְּקֻדוֹן נַפְשׁוֹ. וְהָרֵי פְּרִשׁוּתָהּ,

מִתְעַרְוִי כָּל בְּנֵי מִטְרוֹנִיתָא, וְכָל בְּנֵי הַיְכָלָא, לְשַׁבְחָא לִיהּ לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְכִדִּין כָּל אֵינּוֹן פְּקֻדוֹנִין דְּרוּחִין דְּאַתְמַסְרֵן בִּידָהּ, בְּלָהוּ אֶתִּיב לְמַאֲרִיחוֹן. וְרוּפָא דְבְּנֵי עֲלָמָא מִתְעַרְוִין בְּהֵיא שַׁעְתָּא, וְהָא פְּקֻדוֹנִיָּה דְּכְלָהוּ אֶתִּיב לְגַבִּיָּיהוּ.

אֵינּוֹן דְּבְּנֵי הַיְכָלָא עֲלָאָה קִיָּיִמִי בְּקִיּוּמֵיָּיהוּ, מִתְעַרְוִי מִשְׁתַּדְּלֵי בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוּרִייתָא, וּמִשְׁתַּתְּפִי בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּנָהִיר יִמְמָא. כִּד אֶתִּי עֲפָרָא, הִיא, וְכָל בְּנֵי הַיְכָלָא (דְּמַלְכָּא) כְּלָהוּ אֶתִּינּוֹן לְגַבִּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאֵינּוֹן אַקְרוּן בְּנִין דְּמַלְכָּא וּמִטְרוֹנִיתָא. וְהָא אוּקְמוּהָ.

כִּד אֶתִּי עֲפָרָא, בְּעֵי לְנַקְאָה גְּרַמִּיָּה בְּכָלָא, וְלִמִּינּוֹן זַיִינִיָּה, לְאַשְׁתַּדְּלָא עִם מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְהָא בְּלִילִיָּא אֲשַׁתְּדַל בְּמִטְרוֹנִיתָא. הַשְׁתָּא אֶתִּיָּא עִם מִטְרוֹנִיתָא, לְזוּזָא לָה עִם מַלְכָּא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֻשׁ

בְּעַמְדָם מִתְעוֹרְרִים, מִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹשְׁבַחַת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁתַּתְּפִים בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל עַד שְׁמַאִיר הַיּוֹם. כְּשִׁמְגִיעַ הַבִּקְרָה, הִיא וְכָל בְּנֵי הַיְכָל (הַמְּלָךְ), כָּלָם בָּאִים לְמַלְךְ הַקּוּדוֹשׁ, וְהֵם נִקְרְאִים בְּנֵי הַמְּלָךְ וְהַמְּלָכָה, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ.

כְּשִׁמְגִיעַ הַבִּקְרָה צְרִיךְ לְנַקוֹת עַצְמוֹ בְּכָל וּלְחַגֵּר כְּלֵי מַלְחַמְתּוֹ לְהַשְׁתַּדַּל עִם הַמְּלָךְ

בְּרוּחוֹת הַצְּדִיקִים, אִז מִתְבּוֹנִים (מִתְעוֹרְרִים) כָּל בְּנֵי הַמְּלָכָה וְכָל בְּנֵי הַיְכָל לְשַׁבַּח אֶת הַמְּלָךְ הַקּוּדוֹשׁ. וְאִז כָּל אוֹתָם פְּקֻדוֹנוֹת שֶׁל הַרוּחוֹת שֶׁנִּמְסְרוּ בִּידָהּ, אֵת כָּלָם מְשִׁיב לְבַעֲלֵיהֶם. וְרַב בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹתָהּ שַׁעָה, וְהָרִי פְּקֻדוֹן שֶׁל כָּלָם מְשִׁיב אֲלֵיהֶם.

אוֹתָם שֶׁבְּנֵי הַיְכָל הָעֲלִיּוֹן עוֹמְדִים

אֶתִּי לְבִי כְּנִישָׁתָא, מִדְּכִי גְרַמְיָה בְּקַרְבָּנִין, מִשְׁבַּח
 בְּתוֹשְׁבַתְתֵּיהוּ דְדוֹד מְלָכָא. אַחִיד תְּפִילִין
 בְּרִישֵׁיה, (ס"א בִּנְדִיָּה וּבְרִישֵׁיה) וְצִיצִית בְּגַדְפִּיה, אוֹמֵר תְּהִלָּה
 לְדוֹד. וְהָא אוֹקְמוּתָה, צְלִי צְלוֹתָא קָמִי מָאֲרִיָּה,
 בְּצְלוֹתָא פְּעִי לְמִיקָם, בְּגִוּוֹנָא (ס"א בְּזוּוֹנָא) דְּמְלָאֲכִי עֲלָאִי,
 לְאַתְחַבְרָא בְּהַדְרֵיהוּ, דְּאִינוּן אַקְרוּן הָעוֹמְדִים, כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר, (זכריה ג) וְנָתַתִּי לָךְ מַהְלָכִים בֵּין הָעוֹמְדִים.
 וּלְכוּוֹנָא רְעוּתִיה קָמִי מָאֲרִיָּה, וְיִתְפַּע בְּעוּתִיה.
 תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּפִלְגוּת לִילְיָא
 מְעַרְסִיה, לְאַשְׁתַּדְלָא בְּאוֹרֵייתָא, כְּרוּזָא קְאָרִי
 עֲלִיה וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ
 הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּלִילוֹת. הַשְׁתָּא כִּד אִיהוּ קָאִים
 בְּצְלוֹתָא קָמִי מָאֲרִיָּה, תְּהוּא כְּרוּזָא קְאָרִי עֲלִיה
 וְאָמַר, וְנָתַתִּי לָךְ מַהְלָכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה.

לשון הקודש

העומדים, כמו שנאמר (זכריה ג) ונתתִי לך מהלכים בין העומדים, ולכונן רצונו לפני רבונו, ויתפע בקשתו.

בא וראה, בפעם שאדם קם בהצות הלילה ממטתו להשתדל בתורה, הפרוז קורא עליו ואומר: (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות. עכשו פשהוא עומד בתפלה לפני רבונו, אותו פרוז קורא עליו ואומר: ונתתִי לך מהלכים בין העומדים האלה.

הקדוש, שהרי בלילה השתדל במלכה. כעת בא עם המלכה לזוג אותה עם המלך.

בא לבית הכנסת, מטהר עצמו בקרבנות, משבח בתשבחות דוד המלך, אוהו תפלין בראשו (בגדו ובראשו) וציצית בכנפיו, אומר "תהלה לדוד". והרי פרשוה, מתפלל תפלה לפני רבונו, בתפלה צריך לעמד, כמו (בזוהר) מלאכים העליונים, להתחבר עמם, שהם נקראים

בְּתַר דְּמַסִּים צְלוֹתָא בְּרַעוּ (וְקָאִים בְּעִיטָא) קָמִי מָאֲרִיָּה,
 הָא אוֹקְמוּתָּהּ, וְדָבְעֵי לְמִימָסָר נַפְשִׁיהּ בְּרַעוּתָא
 דְּלִבָּא, לְהֵהוּא אֶתְר דְּאַצְטְרִיךְ. וְכַמְּה עֵיטוּן אִית לִיה
 לְבַר נֶשׁ בְּכֻלָּא. (דף ר"ט ע"ב) וּבִשְׁעָתָא דְּצְלוֹתָא קִיָּמָא (ס"א)
 סִיָּמָא, כֹּל אֵינוּן מְלוּן דְּאַפִּיק בַּר נֶשׁ מִפּוּמִיָּה בְּהֵהוּא
 צְלוֹתָא, בְּלָהוּ סְלָקוּן לְעִילָא, וּבְקַעֲיִן אֲוִירִין וְרַקִּיעִין,
 עַד דְּמָטוּ לְהֵהוּא אֶתְר דְּמָטוּ וּמִתְעַטְרוּ בְּרִישָׁא
 דְּמִלְכָּא, וְעָבִיד מְנִיָּהוּ עֶטְרָה. וְהָא אוֹקְמוּתָּהּ חֲבַרְיָא,
 צְלוֹתָא דְּבָעֵי בַר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַוְנָא
 דִּיהָא צְלוֹתָא תַּחְנוּנִים. מְנַלְן. מִמִּשָּׁה, דְּכַתִּיב וְאַתְחַנֵּן
 אֶל יי'. דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא מַעְלִיא.

תָּא חַזִּי, מָאֵן דְּקָאִים בְּצְלוֹתָא, בָּעֵי לְבַוְנָא רַגְלוּי,
 וְאוֹקְמוּתָּהּ. וּבָעֵי לְחַפְיָא רִישִׁיהּ, כְּמָאֵן דְּקָאִים
 קָמִי מִלְכָּא. וּבָעֵי לְמַכְסִּיָּהּ (לְמַכְסִּיָּא) (ס"א לְאַסְתָּמָא) עֵינֵי,

לשון הקודש

הַמְלִיךְ וְעוֹשִׂים מַהֵם עֶטְרָה. וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ
 הַחֲבָרִים, תְּפִלָּה שְׁצָרִיךְ לְקוּדְשׁ—בְּרוּךְ—
 הוּא, לְכוּן שְׁתַּהֲיָה תְּפִלַּת תַּחְנוּנִים. מְנִין
 לְנוּ? מִמִּשָּׁה, שְׁכַתוּב וְאַתְחַנֵּן אֶל ה'. זוּהִי
 תְּפִלָּה מַעְלָה.

בַּא וְרָאָה, מִי שְׁעוּמַד בְּתְּפִלָּה, צָרִיךְ
 לְכוּן רַגְלוּי, וּפְרֻשׁוּהָ. וְצָרִיךְ לְכַסּוֹת רִאשׁוֹ
 כְּמִי שְׁעוּמַד לְפָנֵי הַמְּלִיךְ, וְצָרִיךְ לְכַסּוֹת
 (לְכַסּוֹת) (לְסַתֵּם) עֵינָיו כְּדֵי שְׁלֹא יִסְתַּכַּל

אַחַר שְׂמֵסִים תְּפִלָּה בְּרַצוּן (וְעוּמַד בְּעֻזָּה)
 לְפָנֵי רַבּוּנּוּ, הָרִי פְּרֻשׁוּהָ שְׁצָרִיךְ לְמַסָּר
 נַפְשׁוֹ בְּרַצוּן הַלֵּב לְאוֹתוֹ מְקוּם שְׁצָרִיךְ.
 וְכַמְּה עֵצוֹת יֵשׁ לְאָדָם בְּכֻל. וּבִשְׁעָה
 שְׁהַתְּפִלָּה קִיָּמַת (הַסְתִּימָה), כֹּל אוֹתָם
 דְּבוּרִים שְׂמוּצִיא אָדָם מִפּוּי בְּאוֹתָהּ
 תְּפִלָּה, כְּלָם עוֹלִים לְמַעְלָה וּבּוֹקְעִים
 אֲוִירִים וְרַקִּיעִים, עַד שְׂמַגִּיעִים לְאוֹתוֹ
 מְקוּם שְׂמַגִּיעִים, וּמִתְעַטְרִים בְּרִאשׁ

בְּנִין דְּלֹא יִסְתַּבְּל בְּשְׂכִינְתָּא. וּבְסַפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא
 סָבֵא אָמַר, מָאן דְּפָקַח עֵינָיו בְּשַׁעֲתָא דְּעִלּוּתָא, אִו
 דְּלֹא מָאִיד עֵינָיו בְּאַרְעָא, אֶקְדִּים עָלֶיהָ מִלְּאָד הַמּוֹת,
 וְכִד תִּיפּוּק נַפְשִׁיהָ, לָא יִסְתַּבְּל בְּנִהִירוֹ דְּשְׂכִינְתָּא, וְלֹא
 יָמוּת בְּנִשְׁיָקָה. מָאן דְּמִזְלִיל בְּשְׂכִינְתָּא מִתְזַלִּיל הוּא
 בְּהָהוּא שַׁעֲתָא דְּאַצְטְרִיךְ בֵּיהּ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמואל
 א ב) כִּי מִכְבְּדֵי אֶכְבֵּד וּבְזֵי יִקְלוּ.

הָאִי מָאן דְּאַסְתַּבְּל בְּשְׂכִינְתָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ
 מְצַלִּי. וְהוּךְ יָכִיל לְאַסְתַּבְּלָא בְּשְׂכִינְתָּא. אֶלָּא
 לִינְדַע דְּוִדָּאי שְׂכִינְתָּא קִימָא קַמִּיהָ, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקִּיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּתַמָּן
 שְׂאֵרֵי שְׂכִינְתָּא. בְּגִין כְּדָ לֹא בַעֲיָא לְמַחְוֵי חוּצֵין בֵּינוּ
 וּבֵין הַקִּיר, וְאַזְקֻמוּהָ.

לשון הקודש

ובזי יקלו.
 זה מי שמסתכל בשכינה בשעה שהוא
 מתפלל. ואיך יכול להסתכל בשכינה?
 אלא לדעת שודאי השכינה עומדת
 לפניו. והו שכתוב ויסב חזקיהו פניו אל
 הקיר, ששם שורה השכינה. משום כך
 לא צריך להיות חוצץ בינו ובין הקיר,
 ופרשוהו.

בשכינה. ובספרו של רב המנונא סבא
 אמר, מי שפוקח עיניו בשעת התפלה או
 שלא מנמיד את עיניו לארץ, מקדים
 עליו מלאך המות, ובשתיצא נפשו לא
 יסתכל באור השכינה ולא ימות
 בנשיקה. מי שמזלזל בשכינה הוא
 מתזלזל באותה שעה שהוא צריך אותה,
 והו שכתוב (שמואל-א x-b) כי מכבדי אכבד

מָאן דְקָאִים בְּעִלּוּתָא, בְּעֵי לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה
 בְּקִדְמוּתָא, וּלְבַתֵּר יִתְבַּע בְּעוֹתִיָּה. דְּהָא מֹשֶׁה
 הָכִי אָמַר בְּקִדְמוּתָא, אַתָּה הַחֲלוּת וְגו' . וּלְבַסּוּף
 אָעֲבָרָה וְגו' . רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מָאִי שְׁנָא הָכָא דְכִתְיִב
 אֲדִנָּי בְּקִדְמוּתָא, בְּאֶלְיָף דְּלִ"ת נִוּן יו"ד, וּלְבַסּוּף
 יְהו"ה, וְקָרִינָן אֱלֹהֵי"ם . אֵלֶּא סְדוּרָא הָכִי הוּא מִתְתָּא
 לְעֵילָא, וְלֹא־כִלְלָא מִדַּת יוֹם בְּלִילָה, וּמִדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם
 וּלְזוּנָא כִּלְלָא כְּחִדָּא בְּדָקָא יֵאוּת .

אַתָּה הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדֶיךָ . (דברים א) מָאִי
 שִׁירוּתָא הָכָא . אֵלֶּא וְדָאִי מֹשֶׁה שִׁירוּתָא
 הָוָה בְּעֵלְמָא, לְמַחְוֵי שְׁלִים בְּכִלְלָא . וְאִי תִימָא יַעֲקֹב
 שְׁלִים הָוָה, וְאִילְנָא אֲשֶׁתְּלִים לְתִתָּא כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא .
 הָכִי הוּא וְדָאִי, אֲבָל מַה דְּהָוָה לְמֹשֶׁה, לָא הָוָה לְבַר
 נֶשׁ אַחֲרָא, דְּהָא אֲתַעֲטַר בְּשְׁלִימוֹ יִתִּיר, בְּכַמְהָ אֶלְפִי

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בַּיּוֹם, וְלִזְנוּג הַכֹּל בְּאַחַד כְּרָאוּי .
 אַתָּה הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדֶיךָ . מַה
 הִרְאִישִׁית כָּאן? אֵלֶּא וְדָאִי מֹשֶׁה רֵאשִׁית
 הָיָה בְּעוֹלָם לְהִיּוֹת שְׁלִים בְּכֹל . וְאִם
 תֹּאמַר, יַעֲקֹב הָיָה שְׁלִים, וְהֵאֵילָן הִשְׁתַּלֵּם
 לְמֹשֶׁה כְּמוֹ לְמַעְלָה – כִּךָ זֶה בְּוֹדָאִי, אֲבָל
 מַה שְׁהָיָה לְמֹשֶׁה לֹא הָיָה לְאָדָם אַחֵר,
 שְׁהָרִי הִתְעַטַּר בְּשְׁלִמוֹת יִתְרָה בְּכַמְהָ
 אֶלְפִים וּרְבַבּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, בְּתוֹרָה,

מִי שְׁעוּמַד בְּתַפְלָה צְרִיךְ לְסִדְרָא שְׁבַח
 רַבּוּנוֹ בְּתַחֲלָה, וְאַחֵר כִּךָ יִבְקֹשׁ בְּקִשְׁתּוֹ .
 שְׁהָרִי מֹשֶׁה כִּךָ אָמַר בְּתַחֲלָה, אַתָּה
 הַחֲלוּת וְגו' , וּלְבַסּוּף אָעֲבָרָה וְגו' . רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, מַה שׁוּנָה כָּאן שְׁכַתּוּב
 אֲדִנָּי בְּהַתְחֵלָה, בְּאֶלְיָף דְּלִ"ת נִוּן יו"ד,
 וּלְבַסּוּף יְהו"ה, וְקוֹרְאִים אֱלֹהֵי"ם? אֵלֶּא
 הַסְדוּר כִּךָ הוּא – מְלַמֵּשׁ לְמַעְלָה,
 וְלַהֲכִלִּיל מִדַּת יוֹם בְּלִילָה וּמִדַּת לַיְלָה

וּרְבֵבֵן מִיִּשְׂרָאֵל, בְּאֻרֵי־תֵא, בְּמִשְׁכְּנָא, בְּכַהֲנִין, בְּלִיּוֹאֵי,
בְּתַרְיֶסר שְׁבַטִין, רַבְרַבִּין מְמַנָּן עֲלֵיהוּ, בְּשַׁבְעִין
סְנֵה־דְרִין. הוּא אֲשֶׁתְּלִים בְּנוּפָא שְׁלִים. אַהֲרֹן לִימִינָא,
נַחֲשׁוֹן לְשִׁמְאֵלָא, הוּא בִּינֵיהוּ.

בְּגִין כַּד אֵת גְּדַלְךָ, מִימִינָא, דָּא אַהֲרֹן. וְאֵת יְדָךְ
הַחֲזִיקָה, מִשְׁמַאלָא, דָּא נַחֲשׁוֹן. וְהָא אַתְמַר.
בְּגִין כַּד מֹשֶׁה שִׁירוּתָא בְּעֵלְמָא הָהּ. וְאִי תִימָא מָאן
הָהּ סִיּוּמָא (דְּהָא מֹשֶׁה שִׁירוּתָא הָהּ). סִיּוּמָא מְלָפָא מְשִׁיחָא
הוּא, דְּהָא כְּדִין יִשְׁתַּבַּח שְׁלִימוֹ בְּעֵלְמָא, מַה דְּלֹא
הָהּ בֵּן לְדָרֵי דְרִין. בְּהָהּ זְמַנָּא יִשְׁתַּבַּח שְׁלִימוֹ
לְעֵילָא וְתַתָּא, וַיְהִי עֲלָמִין כְּלָהּ בְּזוּוּגָא חַד, כְּדִין
כְּתִיב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף וְגו' (דברים ה) אָמַר
רַבִּי חֵיָא, אָמַר לִיה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לשון הקודש

הַסִּיּוּם (שְׁחַרֵי מֹשֶׁה הִיא הַרְאֵשִׁית)? הַסִּיּוּם הוּא
מְלַךְ הַמְּשִׁיחִית, שְׁהַרֵי אִז תַּפְצֵא שְׁלֵמוֹת
בְּעוֹלָם מַה שְׁלֹא הָיָה בֵּן לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.
בְּאוֹתוֹ זְמַן תַּפְצֵא שְׁלֵמוֹת לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, וַיְהִי עוֹלָמוֹת כְּלָם בְּזוּוּג אַחַד,
וְאִז כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה'
אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.
וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף וְגו'.

בְּמִשְׁכָּן, בְּכַהֲנִים, בְּלוּיִם, בְּשָׁנִים עֶשֶׂר
שְׁבַטִים, גְּדוּלִים מְמַנִּים עֲלֵיהֶם, בְּשַׁבְעִים
סְנֵה־דְרִין. הוּא הַשְׁתַּלֵּם בְּנוּפָא שְׁלֵם. אַהֲרֹן
לִימִין, נַחֲשׁוֹן לְשִׁמְאֵל, וְהוּא בִּינֵיהֶם.
מִשׁוּם זֶה אֵת גְּדַלְךָ, מִימִין, זֶה אַהֲרֹן.
וְאֵת יְדָךְ הַחֲזִיקָה, מִשְׁמַאל, זֶה נַחֲשׁוֹן.
וְהָרִי נִתְבָּאֵר. מִשׁוּם כַּד מֹשֶׁה הָיָה
רֵאשִׁית בְּעוֹלָם. וְאִם תֹּאמַר, מִי הָיָה

לְמוֹשֶׁה, מוֹשֶׁה, רַב לָךְ דְּאַזְדוּוּנַת בְּשִׁכְנִיתָא, מִכָּאן
וּלְהִלָּאָה אֵל תּוֹסָפִי, רַבִּי יִצְחָק אָמַר, רַב לָךְ בְּנִהוּרוֹ
דְּשִׁמְשָׁא דְהוּה גַּבְדִּי, אֵל תּוֹסָפִי, דְּהָא זְמַנָּא דְסִיחָרָא
מָטָא, וְסִיחָרָא לֹא יָכִיל לְאַנְחָרָא, עַד דִּיתְכַּנְיֵשׁ
שִׁמְשָׁא. אֲבָל וְעָזוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ וְאַמְצִיחוּ. אַנְתָּ
דְּהוּא שִׁמְשָׁא, בְּעֵי לְאַנְחָרָא לְסִיחָרָא, וְהָא אַתְמַר.

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינֵי אֱלֹהֵיכֶם וְגו' (דברים ד) רַבִּי יוֹסִי
אָמַר (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ וְגו'.

זְכָאָה עֲמָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְחַר בְּהוּ מִכָּל עַמּוּן
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְסָלִיק לוֹן לְעַדְבֵייהּ, וּבְרִיךְ
לוֹן בְּבִרְכָתָא דִּילִיָּהּ בְּבִרְכָתָא דְשָׁמַיָּה, הָדָא הוּא
דְכַתּוּב, (ישעיה סא) כִּי הֵם זָרַע בְּרַךְ יִי, בְּרַךְ יִי מִמֶּשׁ.

תָּא חַזִּי, כָּל שְׂאֵר עַמּוּן דְּעֵלְמָא, יְהִב לוֹן קְדֻשָּׁא
בְּרִיךְ הוּא לְרַבְרַבֵּי מְמַנּוּ, דְשִׁלְטִין עֲלֵייהוּ.

לשון הקודש

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. רַבִּי
יוֹסִי אָמַר, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁפְכָה
לוֹ וְגו'. אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְחַר בְּהֶם מִכָּל עַמּוּם עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
וּמְזֻלוֹת, וְהֵעֵלָה אוֹתָם לְגוּרְלוֹ וּבְרַכָּם
בְּבִרְכָתוֹ, בְּבִרְכַת שְׁמוֹ, וְהוּ שִׁפְתוּב
(ישעיה סא) כִּי הֵם זָרַע בְּרַךְ ה', בְּרַךְ ה'
מִמֶּשׁ.

בַּא וְרָאָה, אֶת כָּל שְׂאֵר עַמּוּם הָעוֹלָם נִתֵּן

אָמַר רַבִּי חֲזִי, אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא לְמוֹשֶׁה, מוֹשֶׁה, רַב לָךְ שֶׁהוֹדוּנַת
בְּשִׁכְנִיָּה, מִכָּאן וְאֵילָךְ אֵל תּוֹסָפִי. רַבִּי
יִצְחָק אָמַר, רַב לָךְ בְּאוּר הַשִּׁמְשׁ שֶׁהָיָה
לָךְ, אֵל תּוֹסָפִי, שֶׁהָיָה זְמַן הַלְבָנָה הַגִּיעַ,
וּלְבָנָה לֹא יָכוּלָה לְהֵאִיר עַד שִׁיתְכַּנְּסֵם
הַשִּׁמְשׁ. אֲבָל, וְעָזוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ
וְאַמְצִיחוּ. אַתְּהּ, שֶׁהוּא הַשִּׁמְשׁ, צָרִיךְ
לְהֵאִיר לְלְבָנָה, וְהָיָה נִתְבָּאָר.

וְיִשְׂרָאֵל אֶחִיד לֹוֹן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַדְבֵינָה,
 לְחֻלְקֵיהּ, לְאַתְאַתְרָא בֵּיהּ מַמְשׁ. וַיְהִיב לֹוֹן אֹרֵייתָא
 קִדְיִשָׁא, בְּגִין לְאַתְאַתְרָא בְּשָׁמַיָה, (דף רט"א ע"א) וְעַל דָּא
 וְאַתֶּם תְּדַבְּקִים בֵּינֵי, וְלֹא בְּמִמְנָא אַתְרָא כְּשָׂאָר עַמִּין,
 וְהָא אֹקְמוּהָ בְּכַמְהָ אַתְרָ.

וַיְדַבֵּר יי' אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם
 שׁוֹמְעִים וְגו'. (דברים ד) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי
 קָרָא אִית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, קוֹל דְּבָרִים, מָאִי קוֹל
 דְּבָרִים. אֶלָּא קוֹל דְּאַקְרִי דְבוּר, דְּכָל דְבוּרָא בֵּיהּ
 תְּלִיא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיְדַבֵּר ה' אֵלֵיכֶם, דְּהָא דְבוּר
 בְּאַתְרָ דָּא תְּלִיא, לְהָאִי אַקְרִי קוֹל דְּבָרִים.

אַתֶּם שׁוֹמְעִים, דְּשָׁמִיעָה לָא תְּלִיא אֶלָּא בְּהָאִי. בְּגִין
 דְּשָׁמִיעָה בְּדְבוּר תְּלִיא. וּבְגִין כֵּךְ אַתֶּם
 שׁוֹמְעִים. (ס"א אַתֶּם שׁוֹמְעִים, דְּשָׁמִיעָה בְּדְבוּר תְּלִיא) וְהָא אֹקְמוּהָ,

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְגו' (דברים ד). אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּפִסּוּק זֶה יוֹשׁ לְהַסְתַּכְּלָא. קוֹל
 דְּבָרִים, מַה זֶה קוֹל דְּבָרִים? אֶלָּא קוֹל
 שְׁנַקְרָא דְבוּר, שְׁכָל דְבוּר תְּלוּי בּוּ. וְעַל
 זֶה כְּתוּב וַיְדַבֵּר ה' אֵלֵיכֶם, שְׁחֲרִי דְבוּר
 בְּמִקּוּם זֶה תְּלוּי, לְזוּה נִקְרָא קוֹל דְּבָרִים.
 אַתֶּם שׁוֹמְעִים, שְׁשָׁמִיעָה לָא תְּלוּיָה אֶלָּא
 בְּזוּה, מִשּׁוּם שְׁשָׁמִיעָה תְּלוּיָה בְּדְבוּר,

הַקּוֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמִמְנִים גְּדוּלִים
 שְׁשׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְאַתּוּ יִשְׂרָאֵל אַחֲזוּ
 הַקּוֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְגוֹרְלוֹ וּלְחֻלְקוֹ,
 לְהַאֲחִזוּ בּוּ מַמְשׁ. וְנִתְּנָן לְהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה
 כְּדִי לְהַאֲחִזוּ בְּשָׁמוּ, וְעַל זֶה וְאַתֶּם
 תְּדַבְּקִים בְּהָ, וְלֹא בְּמִמְנָה אַחֲרָ כְּשָׂאָר
 הָעַמִּים, וְהֲרִי פְּרֻשׁוּהָ בְּכַמְהָ מְקוּמוֹת.
 וַיְדַבֵּר ה' אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל

(שמות כא) וְרָצַע אֲדָנָיו אֶת אֲזָנוֹ בַּמַּרְצֵעַ, בְּגִין דְּפָנִים

אֲתָרָא דְאַקְרֵי שְׁמִיעָה, וְהוּא דְבוּר וְהוּא שְׁמִיעָה.
 קוּל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְתִמּוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים.
 מָאִי וְתִמּוּנָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (במדבר יב) וְתִמּוּנַת
 יוֹי יִבִּיט. דְּבָר אַחַר וְתִמּוּנָה, דָּא קוּל פְּנִימָאָה, דְּלֹא
 הָוָה מִתְחַזֵּי כְּלָל. זולתני קול, דָּא קוּל אַחְרָא
 דְּקֹאֲמָרָן. וְתִמּוּנָה, אִמְאִי אַקְרֵי הָכִי. בְּגִין דְּכָל תְּקוּנָא
 דְּגוּפָא מִיְנִיָּה נְפָקָא.

וְאִי תִימָא אַחְרָא אַקְרֵי הָכִי נְמִי. אֵין. דְּהֵאִי אַחְרָא
 תְּקוּנָא דְלִתְתָּא מִיְנִיָּה נְפָקָא, וּבְגִין כְּדֵי, ה' ^{ה'}
 עֲלָאָה ה' תִּתְּאָה, ה' עֲלָאָה, קוּל גְּדוּל וְלֹא יֶסֶף, דְּלֹא
 פִּסְקֵי מִבוּעֵי לְעֵלְמִין, וְכָל אֵינוּן קוּלוֹת תְּפִין אֲשֶׁתְּכִחוּ
 כִּד אֲתִיְהִיבַת אוֹרְיִתָא לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא נְפָקָא מִהָהוּא
 קוּל פְּנִימָאָה דְּכֹלָא, בְּגִין דְּבִיָּה תְּלִיָּא מְלִתָּא.

לשון הקודש

וְתִמּוּנָה, לְמָה נִקְרָא כְּדֵי? מִשׁוּם שְׂכָל
 תְּקוּן הַגּוּף יוֹצֵא מִמֶּנָּה.

וְאֵם תֵּאמַר, אַחַר נִקְרָא גַם כְּדֵי – בִּין
 שְׁנֵי הָאֲחֵר הַתְּקוּן שְׁלֵמָטָה מִמֶּנּוּ יוֹצֵא.
 וּמִשׁוּם זֶה ה' עֲלִיוּנָה ה' תַּחְתּוּנָה. ה'
 עֲלִיוּנָה – קוּל גְּדוּל וְלֹא יֶסֶף (דברים ה'),
 שְׁלֹא פוֹסְקִים הַמְּבוּעִים לְעוֹלָמִים, וְכָל
 אוֹתָם קוּלוֹת נִמְצְאִים שָׁם כְּשֶׁנִּתְּנָה תוֹרָה
 לְיִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל יוֹצֵא מֵאוֹתוֹ קוּל פְּנִימִי
 שֶׁל הַכֹּל, מִשׁוּם שְׂבוֹ תְּלוּי הַדְּבָר.

וּמִשׁוּם כְּדֵי אַתֶּם שׁוֹמְעִים. (אתם שמעוים,
 שֶׁהַשְּׁמִיעָה תְּלוּיָה דְּבוּר) וְהֵרִי פְּרֻשׁוּהָ, (שמות כא)
 וְרָצַע אֲדָנָיו אֶת אֲזָנוֹ בַּמַּרְצֵעַ, מִשׁוּם
 שֶׁפָּנֶם מְקוּם שְׁנִקְרָא שְׁמִיעָה, וְהוּא דְבוּר
 וְהוּא שְׁמִיעָה.

קוּל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְתִמּוּנָה אֵינְכֶם
 רוֹאִים. מַה זֶה וְתִמּוּנָה? כְּמוֹ שְׁנִנְאָמַר (במדבר
 יב) וְתִמּוּנַת ה' יִבִּיט. דְּבָר אַחַר וְתִמּוּנָה –
 זֶה קוּל פְּנִימִי שְׁלֹא הָיָה נִרְאָה כְּלָל.
 זולתני קול, זֶה קוּל אַחַר שְׁאֲמָרָנוּ.

הָאֵי דְאִקְרִי מִשְׁנֵה תוֹרָה, מִשָּׁה מִפִּי עֲצֵמוֹ אֲמָרֵן.
 וְהָאֵ אֲוִקִימָנָא מְלָה. אֲמַאי הָכִי. אֵלָא חֲכֻמָּה
 עֲלָאָה, כְּלָלָא דְאֲוִרִייתָא אֲתִקְרִי, וּמְנָה נִפְקָא כְּלָל,
 בְּהֵהוּא קוּל פְּנִימָאָה. לְבַתָּר מִתִּישְׁבָּא כְּלָא וְאֲתֵאֲחֵד,
 בְּאַתָּר דְאִקְרִי עֵץ הַחַיִּים, וּבֵיה תִלְיָא כְּלָל וּפְרָט,
 תוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְשְׂבַעֲל פֶּה, וְהוּא אִקְרִי תוֹרָה וּמִשְׁנֵה
 תוֹרָה. בְּקִדְמִיתָא גְבוּרָה דְלָא פָּסִיק, וְהִשְׁתָּא כְּלָא
 כְּחֻדָּא. בְּגִין כֶּד הָכָא בְּאֵלִין עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת, כְּלָא
 רְשִׁים בּוּא"ו, וְלֹא תִנְאַף, וְלֹא תִגְנוֹב, וְלֹא תַעֲנֶה, וְלֹא
 תַחֲמוּד, וְלֹא תִתְאַוֶּה, וְהָאֵ אֲוִקִימָוִה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּאֵי וְלֹא תִתְאַוֶּה, פִּינּוֹן דְכִתִּיב וְלֹא
 תַחֲמוּד, דְהָא בְהָאֵ סִינִי. אָמַר לִיה, זַפְּאִין
 אֵינּוֹן כָּאֵרִי קְשׁוּט. חֲמִידָה חֵד דְרִנָּא. תִתְאַוֶּה דְרִנָּא
 אֲחֵרָא. חֲמִידָה, דְאֵי יָכִיל, אֲזִיל לְמִיּוֹסֵב דִּילִיָּה בְּגִין

לשון הקודש

הכל באחד. משום כך כאן באותם
 עשרת הדברות, הכל רשום בוא"ו, ולא
 תאנף, ולא תגנוב, ולא תענה, ולא
 תחמד, ולא תתאוה, והרי פרשוה.

אמר רבי יוסי, מה זה ולא תתאוה, פינן
 שכתוב ולא תחמד, שהרי בזה מספיק?
 אמר לו, אשרי בעלי האמת, חמידה
 דרנא אחת, תאנה דרנא אחרת. חמידה
 - שאם יכול, הולך לקחת את שלו

זה שנקרא משנה תורה, משה מפי עצמו
 אמר אותם, והרי בארנו את הדבר. למה
 כך? אלא חכמה עליונה, כלל התורה
 נקראת, וממנה הכל יוצא באותו קול
 פנימי. אחר כך הכל מתישב ומתאחד
 במקום שנקרא עץ החיים, ובו תלוי כלל
 ופרט, תורה שכתב ותורה שבעל פה,
 והוא נקרא תורה ומשנה תורה.
 בהתחלה גבורה שלא פוסקת, ועכשו

הָיָא חֲמִידָה דְנִקְט, אָזִיל לְמַעְבַּד עוֹבְדָא. תְּאֵוּה, לָאוּ חָבִי. דְהָא אֲפִילוּ דְלֹא יִנְקוּט אֲוִרְחָא לְמַתְּדָא אֲפַתְרִיה, וְהָא אֲוִקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אָמַאי לָא כְּתִיב וְלֹא תִרְצֶה, כְּהִנֵּי אַחֲרֵינִי. אָמַר לִיה בְּגִין דְּדִרְגָא דְדִינָא בְּגִבּוּרָה תְּלִיא, וְלֹא בְּאַתְר דְּרַחֲמִי, בְּגִין כֶּךָ לֹא תִרְצֶה לָא כְּתִיב כִּי־וָא'ו. וּבְגִין דְּבַעְיִין חֲמִשָּׁה וּוִין אֲתוּסְפָא וְא'ו וְלֹא תִתְאֵוּה, דְהָא בְּלֹא תִרְצֶה לָא בְּעֵי לְמִשְׁרֵי וְא'ו, וְאֲתוּסְפָא חֲבָא.

שָׁמַע רַבִּי פְּנַחַס דִּיתִיב אֲפַתְרִיה, וּנְשָׁקִיה. כְּכָה וְחִינְדָא. אָמַר גּוּר אַרְיָה, לִית מָאן דְקָאִים קַמִּי־הוּ, מָאן יְכִיל לְקַיְימָא קַמִּיה וְאַבוּהָ בְּעֵלְמָא. וּכְפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקָא, וּזְכָאָה חוּלְקִי בְּהֵאֵי עֵלְמָא, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּזַכִּינָא לְהֵאֵי. עַל דָּא כְּתִיב, (אִיּוֹב כב) יִרְאוּ צַדִּיקִים וַיִּשְׂמְחוּ.

לְשׁוֹן הַקּוּדֻשׁ

וְא'ו בְּלֹא תִרְצֶה. וּמִשּׁוֹם שְׂעָרִיכִים חֲמִשׁ וּוִי"ם, הַתּוּסְפָא וְא'ו וְלֹא תִתְאֵוּה, שְׁחַרְי אֲפִילוּ שְׁלֹא יִקְח דְרָךְ לְלַבַּת אַחֲרֵי זֶה, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ הַחֲבָרִים.

שָׁמַע רַבִּי פְּנַחַס שֵׁשֶׁב אַחֲרָיו וּנְשָׁקוּ. כְּכָה וְחִינְדָא. אָמַר, גּוּר אַרְיָה, אִין מִי שֵׁנַעְמַד לְפָנֵיהֶם, מִי יְכוּל לַעֲמַד לְפָנָיו וְאֲבִיו בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֲלַקְסָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים,

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לְמָה לֹא כְּתוּב וְלֹא תִרְצֶה, כְּמִו הָאֲחֵרִים הִלְלוּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוֹם שְׂדֵרְגַת הַדִּין תְּלוּיָה בְּגִבּוּרָה, וְלֹא בְּמִקּוּם הַרְחָמִים, וּמִשּׁוֹם זֶה לֹא כְּתוּב

וְלֹא תִרְצֶה, אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לְמָה לֹא כְּתוּב וְלֹא תִרְצֶה, כְּמִו הָאֲחֵרִים הִלְלוּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוֹם שְׂדֵרְגַת הַדִּין תְּלוּיָה בְּגִבּוּרָה, וְלֹא בְּמִקּוּם הַרְחָמִים, וּמִשּׁוֹם זֶה לֹא כְּתוּב

רַבִּי אֱלֻעָזַר פָּתַח וְאָמַר, (דברים ה) קָרַב אֶתָּה וּשְׁמָע וְגו'.
 תָּא חַזִּי, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְיְהִיבַת אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל,
 בְּלַהוֹן קוֹלוֹת אֲשַׁתְּבַחוּ. וְקוֹדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא יְתִיב עַל
 פּוֹרְסֵייא, וְדָא מְגוּ דְדָא אֲתַחַזִּי, וּמְלוּלָא דְדָא נְפִיק
 מְגוּ עֲלָאָה דְעָלִיָּה, וְדָא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, (דברים ה) פָּנִים
 בְּפָנִים דְּכַר יי' עִמָּכֶם בְּהַר מְתוּךְ הָאֵשׁ, דְּמְלוּלָא
 נְפָקָא, וּמְלִיל מְגוּ אִשָּׁא וְשִׁלְחוּבָא, דְּדַחֵי לִיָּה לְבַר,
 בְּדַפִּיקוּ דְרוּחָא וּמֵיָּיא, דִּיְהִבִין חִילָא. דְּאִשָּׁא וְרוּחָא
 וּמֵיָּיא, מְגוּ שׁוּפֵר, דְּאִיְהוּ כְּלִיל לְכַלְהוֹ נְפִיק. וְיִשְׂרָאֵל
 אֲתַרְחִיקוּ מִדְּחִילוֹ דָּא.

וּבְגִין כַּךְ, וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ, לָא בְּעֵינָן בְּתוּקְפָא
 עֲלָאָה דְלְעִילָא, אֲלָא מֵאַתֵּר דְּנוּקְפָא וְלָא
 יְתִיר, וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ וְגו'. אָמַר מֹשֶׁה וְדָאֵי
 חֲלִשְׁתּוֹן חִילָא דִּילִי, חֲלִשְׁתּוֹן חִילָא אַחֲרָא, דְּאֵלְמָלָא

לשון הקודש

בְּפָנִים דְּכַר ה' עִמָּכֶם בְּהַר מְתוּךְ הָאֵשׁ.
 שְׂדֵבּוּר יֵצֵא, וְדַבֵּר מְתוּךְ אֵשׁ וְשִׁלְחַבַּת
 שְׂדֵחָה אוֹתוֹ הַחוּצָה בְּדַפֵּק שֶׁל רוּחַ וּמִים
 שְׂנוּתָנִים כֵּחַ. שְׂאֵשׁ וְרוּחַ וּמִים מְתוּךְ
 שׁוּפֵר שְׂכּוּלֵל אֵת כָּלֶם יוֹצְאִים, וְיִשְׂרָאֵל
 הֲתַרְחִיקוּ מִפְּחַד זֶה.

וּמִשׁוּם כַּךְ, וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ. לָא
 רוּצִים בְּכַח עֲלִיוֹן שְׁלֻמְעֵלָה, אֲלָא מִמְּקוֹם
 שֶׁל הִנְקָבָה וְלֹא יוֹתֵר, וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ

וְאִשְׁרֵי חֲלָקֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא
 שְׂזֻכִּיתִי לְזוֹה. עַל זֶה כְּתוּב, (איוב כב) יִרְאוּ
 צַדִּיקִים וַיִּשְׂמְחוּ.

רַבִּי אֱלֻעָזַר פָּתַח וְאָמַר, קָרַב אֶתָּה
 וּשְׁמָע וְגו'. בָּא וְרָאָה, בְּשַׁעָה שְׂנַתְנָה
 תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, כָּל הַקּוֹלוֹת נִמְצְאוּ,
 וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵשֵׁב עַל הַכִּפֹּא, וְזֶה
 מְתוּךְ זֶה נְרָאָה, וְדֵבּוּר שֶׁל זֶה יֵצֵא מְתוּךְ
 הָעֲלִיוֹן שְׁמַעְלִיו. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב פָּנִים

לֹא אֶתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׁמְעוּן כָּל (דף רס"א ע"ב) הַהֵיא מְלָה
כַּד בְּקַדְמֵיתָא, לֹא תָוּה יְכִיל עֲלֵמָא לְמַתְוֵי חֲרִיב
לְבַתָּר, וְאֵינּוּן הוּוּ קַיְיִמִין לְדָרֵי דָרִין.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא קַדְמֵיתָא מִיתוּ. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין
דְּהָכִי אֶצְטְרִיךְ, דְּהָא אֵילָנָא דְמוֹתָא גָּרִים.
לְבַתָּר דְּחֵיו וְקִמּוּ וְקָא סָגוּ, וּבְעָא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
לְאֵעֲלָא לֹון לְאֵילָנָא דְחֵי, דְקָאִים עַל הַהוּא אֵילָנָא
דְמוֹתָא, בְּגִין לְמַתְוֵי קַיְיִמִין לְעֵלְמִין, אֶתְרַחֲק וְלֹא
בְעִין, כְּדִין אֶתְחַלֵּשׁ חֵילָא דְמֹשֶׁה עֲלֵיהוּ, וְאֶתְחַלֵּשׁ
חֵילָא אֶתְרָא. אָמַר קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָנָּא בְעֵינָא
לְקַיְיִמָא לְכוּ בְאַתָּר עֲלָא, וְלֹאֲתַדְבְּקָא בְחַיִּים, אֶתְוֹן
בְעֵיתוֹן אֶתְר דְנוֹקְבָא שְׂרָיָא. וּבְגִין כֵּן, לָךְ אָמַר לְהֵם
וְגו'. כָּל חַד יְהֵךְ לְנוֹקְבֵיה, וַיִּתְיַחַד בָּהּ.

לשון הקודש

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַכְנִיסָם לְעִין
הַחַיִּים שְׁעוּמַד עַל אוֹתוֹ עֵין הַמּוֹת כְּדִי
לְהֵיוֹת קַיְיִמִים לְעוֹלָמִים, הַתְּרַחֲקוּ וְלֹא
רְצוּ, וְאִזּוּ נְחַלֵּשׁ כַּח מֹשֶׁה עֲלֵיהֶם וְנַחֲלֵשׁ
כַּח אֶחָר. אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי
רְצִיתִי לְקַיְיִם אֶתְכֶם בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן
וְלְהַדְבֵּק בְּחַיִּים - אֶתְם רְצִיתֶם מְקוֹם
שְׂשֻׁרוּיָה הַנְּקַבָּה, וְלָכֵן לָךְ אָמַר לְהֵם וְגו'.
כָּל אֶחָד יְלָךְ לְנִקְבָּה שְׁלוֹ וַיִּתְיַחַד עִמָּהּ.

וְגו'. אָמַר מֹשֶׁה, וְדָאֵי הַחֲלָשְׁתָּם אֶת כַּח,
הַחֲלָשְׁתָּם כַּח אֶחָר, שְׂאֵלְמָלֵא לֹא
הַתְּרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְעוּ כָּל אוֹתוֹ דְּבַר
כְּמוֹ בַתְּחֵלָה, לֹא הָיָה יְכוּל הָעוֹלָם לְהֵיוֹת
חֲרִיב אֶחָר כֵּן, וְהֵם הָיוּ קַיְיִמִים לְדוֹרֵי
דוֹרוֹת.

שְׂחָרֵי בְּשַׁעְה רֵאשׁוּנָה מִתּוֹ. מַה הַטַּעַם?
מִשׁוּם שְׂכַךְ צְרִיךְ, שְׂחָרֵי עֵין הַמּוֹת גָּרִם.
אֶחָר שְׂחָיו וְקִמּוּ וְהַתְּרַבּוּ וְרָצָה

וְעַם כָּל דָּא, בֵּינון דְיִשְׂרָאֵל לָא עֲבָדוּ, אֶלְא בְדַחִילוֹ
 עֲלָאָה דְהָהּ עֲלֵייהוּ, לָא אֶתְמַר עֲלֵייהוּ, אֶלְא
 מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם וְגו'. מִפְּאֵן אֹלִיפְנָא, כָּל
 מָאן דְעֲבִיד מְלָה, וְלִבָּא וְרַעוּתִיהָ לָא שְׂוִי לְסִטְרָא
 בִּישָׂא, אֶף עַל גַּב דְאֵיהוּ בִישׁ, הוֹאִיל וְלָא עֲבִיד
 בְּרַעוּתָא, עוֹנְשָׂא לָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ. וְלָא כְבֵר נֶשׁ
 אַחְרָא. וְקוּדְשָׁא בְרִידְהוּ לָא דְאִין לִיהּ לְבִישׁ.

וְאַתָּה פַּה עֲמוּד עֲמָדִי. (דברים ה) מִהֲכָא, אֶתְפָּרֵשׁ מִכָּל
 וְכֹל, מֵאַתְתִּיהּ, וְאַתְדַּבֵּק וְאַסְתַּלַּק בְּאַתָּר
 אַחְרָא דְדְכוּרָא, וְלָא בְנוֹקְבָא. זַכָּאָה חוֹלְקָא דְמִשָּׁה
 נְבִיאָה מְהִימְנָא, דְזָכָה לְדַרְגִין עֲלֵאִין, מַה דְלָא זָכָה
 בְּר נֶשׁ אַחְרָא לְעֵלְמִין. עַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ז) טוֹב
 לְפָנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִפְּנֵה. מָאִי טוֹב. דָּא מִשָּׁה.
 דְכְתִיב, (שמות ב) כִּי טוֹב הוּא. וּבְגִין דְהָהּ טָב, סָלִיק
 לְדַרְגָּא אַחְרָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות ג) כִּי

לשון הקודש

וְאַתָּה פַּה עֲמוּד עֲמָדִי. מִפְּאֵן נִפְרַד מִכָּל
 וְכֹל מֵאַשְׁתּוֹ, וְנִדְבַק וְעָלָה בְּמִקוֹם אַחַר
 שֶׁל הַזְכָּר, וְלָא בְנוֹקְבָה. אֲשֵׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל
 מִשָּׁה, נְבִיאָה הָאֵמֶת, שְׂזָכָה לְדַרְגוֹת
 עֲלִיוֹנוֹת, מַה שְּׂלֵא זָכָה אָדָם אַחַר
 לְעוֹלָמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב, (קהלת ז) טוֹב לְפָנֵי
 הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִפְּנֵה. מַה זֶה טוֹב? זֶה
 מִשָּׁה, שְׂכַתוֹב (שמות ב) כִּי טוֹב הוּא. וּמִשּׁוּם

וְעַם כָּל זֶה, בֵּינון דְיִשְׂרָאֵל לָא עֲשׂוּ אֶלְא
 בְּפִתְרָא עֲלִיוֹן שְׁהִיָּה עֲלֵיהֶם, לָא נֶאֱמַר
 עֲלֵיהֶם, אֶלְא מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם
 וְגו'. מִפְּאֵן לְמַדְנֵן, כָּל מִי שְׁעוֹשֶׂה דְבָר,
 וְלִבּוֹ נִרְצוֹנוּ לָא שָׂם בְּצַד הָרַע, אֶף עַל גַּב
 שְׁהוּא רַע – הוֹאִיל וְלָא עֲשֶׂה בְרַעוֹן, לָא
 שׂוּרָה עֲלֵיו עֲנֵשׁ, וְלָא כְּאָדָם אַחַר,
 וְהַקּוּדֵשׁ בְּרִידְהוּ לָא דֵּן אוֹתוֹ לְרַע.

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא,
עוֹמֵד עָלָיו דִּיִּיקָא. מָאי טַעמָא. בְּגִין פִּי טוֹב הוּא,
וְטוֹב הוּא דִּכּוּרָא.

וְאִי תִימָא, דִּהָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא דָּוֵד דְּכָתִיב
בֵּיה טוֹב, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמואל א טז) וְטוֹב רָאִי,
אִמָּאי לָא הָוָה יִתִּיר. אָמַר לִיה וְטוֹב רָאִי כְּתִיב. טוֹב
רָאִי, דָּא דְאִיהוּ חִיזוּ לְאַסְתְּכֵלָא, הָכִי הָוָה דָּוֵד. טוֹב
רָאִי, הָוָה טוֹב דְאִיהוּ חִיזוּ. וּבְמִשָּׁה כְּתִיב טוֹב הוּא
מִמֶּשׁ, וְהָכָא טוֹב רָאִי. וְעַם כָּל דָּא, בְּתַרְוֵייהוּ הָוָה
אֲחִיד, דִּהָא דָּא בְּדָא אֲחִיד. וּמִשָּׁה לְבַתָּר דִּהָוָה טַב,
סְלִיק לְמַחְוֵי גּוּפָא אִישׁ. (דברים כ"ג) אִישׁ הָאֱלֹהִים, (במדבר
יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנּוּ מְאֹד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל עוֹבְדוֹי, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְשׁוֹאָה
לְקַבְּלִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא אוֹקִימְנָא

לשון הקודש

מִרְאָה לְהַסְתַּכֵּל, כִּן הָוָה דָּוֵד. טוֹב רָאִי
— הָוָה טוֹב שְׁהוּא מִרְאָה. וּבְמִשָּׁה כְּתוּב
טוֹב הוּא, מִמֶּשׁ, וְכַאֲן טוֹב רָאִי, וְעַם כָּל
זֶה בְּשִׁנְיָהֶם הָוָה אֲחִינוּ, שְׁהָרִי זֶה בְּזֶה
אֲחִינוּ. וּמִשָּׁה, אַחַר שְׁהָיָה טוֹב, עָלָה
לְהִיּוֹת גּוּף אִישׁ. (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים.
(במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנּוּ מְאֹד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל מַעֲשָׂיו אָרִיךְ
הָאָדָם לְשִׁים כְּנַגְדוֹ אֶת הַקּוּדְשׁ—בְּרוּךְ—

שְׁהָיָה טוֹב, עָלָה לְדַרְגָּה אַחֲרַת עֲלִיּוּנָה.
וְעַל זֶה כְּתוּב (שם א) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה
עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא. עוֹמֵד עָלָיו
דְּוָקָא. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי טוֹב הוּא,
וְטוֹב הוּא זָכַר.

וְאִם תֹּאמַר שְׁהָרִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָרִי
דָּוֵד שְׁכַתוּב בּו טוֹב, כְּמוֹ שְׁנִיאָמַר (שמואל א—
טז) וְטוֹב רָאִי, לָמָּה לָא הָוָה יוֹתֵר? אָמַר
לו, כְּתוּב וְטוֹב רָאִי. טוֹב רָאִי זֶה שְׁהוּא